

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS

SPRENDIMAS Nr. 2021/9

2021-09-17, Vilnius

Lietuvos architektų rūmų (toliau – **Rūmai**) Profesinės etikos taryba (toliau – **PET**) išnagrinėjo Valdo Mickaus ir Vidos Dargienės (toliau – **Pareiškėjai**) atstovaujamo advokato Dominyko Varno (toliau – **Advokatas**) skundą dėl architekto Sauliaus Danio (toliau – **Atsakovas**) galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų (toliau – **Skundas**).

Skundas išnagrinėtas ir sprendimas priimtas 2021-09-17 vykusio PET posėdžio metu. Nagrinėjant Skundą ir priimant sprendimą dalyvavo PET nariai Darius Juškevičius, Vaida Cromley, Dainius Čepurna, Donatas Laucius, Kęstutis Lupeikis, Aleksandras Gvildys. Posėdžio pirmininkas – PET pirmininkas Darius Juškevičius, posėdžio sekretorė – Rūmų teisininkė Rasa Medutytė-Prakapienė. PET posėdyje paaiškinimus žodžiu teikė Valdas Mickus (toliau – **Pareiškėjas**), Advokatas ir Atsakovas.

Nusišalinimų nebuvo.

Nagrinėjant Skundą nustatytos su Skundu susijusios šalys:

- Subjektas A - pirmasis ginčo žemės sklypo savininkas, išdavęs generalinį įgaliojimą Atsakovui.
- Subjektai B ir C – teismo ekspertai teikę išvadą teisminėje byloje.

I. Pareiškėjų skundo ir paaiškinimų esmė

Rūmai 2021-05-21 ir 2021-09-16 gavo Pareiškėjų skundą, kuriuo Pareiškėjai kreipėsi dėl Atsakovo profesinės etikos. **Skunde dėl Atsakovo profesinės etikos Pareiškėjai nurodė:**

1. Pareiškėjų pastatams ir sklypams gretimame 0,1986 ha ploto žemės sklype yra pastatyti ir naudojami iš viso 7 gyvenamieji 1-2 butų pastatai. Statybos leidimas jiems yra išduotas 2017-10-09. Palangos apylinkės teisme nuo 2018 m. pabaigos yra nagrinėjama Pareiškėjų iškelta civilinė byla dėl Palangos miesto savivaldybės administracijos išduoto statybos leidimo 7 gyvenamiesiems 1-2 butų pastatams statyti Pareiškėjams gretimame žemės sklype panaikinimo, ieškinyje nurodant, kad buvo pastatyta per daug namų nei leidžiama galiojančiame detalajame plane „individualūs gyvenamieji namai“, taip pat dėl dalies šių pastatų nugriovimo arba įteisinimo bei kitų susijusių reikalavimų.
2. Pareiškėjai nurodė, kad ginčo žemės sklypo pirmuoju savininku ir Atsakovo paslaugų užsakovu buvo subjektas A. Pagal jo patvirtintą statinių projektavimo užduotį ir kitus dokumentus Palangos miesto savivaldybė išdavė specialiuosius architektūros reikalavimus. Vėliau žemės sklypas ir su rengiamu projektu buvo parduoti dar 8 asmenims. Vėliau Atsakovui parengus projektą, savivaldybė naujam sklypo bendrasavininkui išdavė statybos leidimą.
3. „Dviejų butų ir vieno buto gyvenamųjų namų, statybos projektas“ buvo parengtas Atsakovo individualios įmonės ir perdavimo - priėmimo aktu perduotas 8 statytojams 2017 metais. Iškėlus bylą teisme, 2019 m. kovo mėn. Pareiškėjai kreipėsi į Statybos ir architektūros teismo ekspertų sąjungos pirmininką subjektą B, kuris atliko ekspertinį nagrinėjimą dėl ginčo pastatų detalaus suplanavimo projekto sprendinių atitikimo 2017 m. Atsakovo parengtam projektui. Dar vėliau, 2020-10-05 nutartimi Plungės apylinkės teismo Palangos rūmai paskyrė atlikti teismo ekspertizę.
4. Anot Pareiškėjų, tiek subjekto B atliktame ekspertiniame nagrinėjime, tiek ir teismo pavedimu teismo eksperto subjekto C atliktos ekspertizės išvadoje nurodoma, kad ginčijama statyba ginčo sklype buvo pažeidžiami šiam žemės sklypui galiojantys detaliojo plano sprendiniai. Konstatuota, kad tik kompleksiška išsprendus detaliojo plano korektūros ar keitimo klausimą ir nustačius, kokio tipo užstatymas yra galimas (ar gali būti keičiamas), buvo galima rengti statinių ginčo sklype projektą.
5. Remdamiesi šiomis ekspertų pateiktomis išvadomis dėl žemės sklypui, mano, kad parengdamas „Dviejų butų ir vieno buto gyvenamųjų namų, statybos projektą“ architektas Saulius Danius pažeidė Europos architektų

tarybos priimto Architektūros paslaugų teikėjų Europos etikos kodekse (toliau - Kodeksas) įtvirtintus integralumo, kompetencijos ir profesionalumo, įsipareigojimų visuomenės labui bei kitus principus.

6. 2021-09-16 skunde išdėstyta, kad 2017-01-24 statinių projektavimo užduotyje nurodyta, jog vienas iš projekto rengimo etapų yra ir projektiniai pasiūlymai, ir techninis darbo projektas. Tą pačią 2017-01-24 dieną statytojo įgaliotas Atsakovas raštu kreipėsi į Palangos miesto savivaldybės administraciją, prašydamas išduoti specialiuosius reikalavimus ginčo statiniams projektuoti. Kartu su 2017-01-24 prašymu išduoti specialiuosius reikalavimus buvo pateiktas Nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašas, žemės sklypo planas bei įgaliojimas. Projektiniai pasiūlymai Palangos miesto savivaldybės administracijai nebuvo teikiami. Prašyme Atsakovas nurodė, kad rengs dviejų 2-bučių ir penkių 1-bučių blokuotų gyvenamųjų pastatų projektą, jų plotų nenurodė, tik nuorodas į STR priedo 6.1 ir 6.2 punktus.
7. Pareiškėjai nurodė STR statybos techninio reglamento STR1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ 13 priedo 4 p. ir teigė, kad sudarant projektavimo užduotį ir tą pačią dieną teikiant prašymą savivaldybei, užsakovui ir projektuotojui jau buvo žinoma, kad yra planuojamas statyti didesnis nei 200 kv.m. ploto namas, tačiau prie šio prašymo nebuvo teikiami jokie projektiniai pasiūlymai. 2017-02-10 Palangos miesto savivaldybė išdavė subjektui A specialiuosius reikalavimus su priedu – Specialiaisiais architektūriniais reikalavimais (kurie su 2017-10-09 d. statybos leidimu Pareiškėjų yra ginčijami teisme). 2017-05-25 subjektas A pardavė minėtą šį savo žemės sklypą ir neteko statytojo teisių. Tačiau 2017-06-13, toliau atstovaudamas jau nesamą statytoją“ subjektą A, Atsakovas pateikė prašymą išduoti subjektui A statybos leidimą statyti minėtame ginčo sklype naujus statinius.
8. Pareiškėjų manymu, Atsakovas ne tik nesilaikė detaliuotu planu patvirtintų ir statybos sklypo teritorijoje galiojančių užstatymo sprendinių, bet ir veikė klaidinančiai teikdamas prašymus, duomenis ir dokumentus Palangos miesto savivaldybei, neinformuodamas jos apie pakitusius sklypo savininko, t.y. statytojo duomenis ir nepaaiškindamas, kodėl nepateikiami projektiniai pasiūlymai.

2021-09-17 PET posėdžio metu Pareiškėjo teikti paaiškinimai:

9. Pareiškėjas teigė, kad visas sklypo užstatymas nuo pat pradžių buvo pinigų plovimo schema, taip pat Atsakovas dalyvavo statybose nes turėjo tam įgaliojimą, o tai turėtų būti laikoma interesų konfliktu. Pastatyti 9 identiški namai, vienas nuo kito nesiskiriantys. Mano, kad Atsakovas veikė bandydamas apeiti įstatymą ir klaidindamas žmones. Anot Pareiškėjo, Atsakovas turėdamas užsakovų įgaliojimus veikė neaiškia apimtimi. Priduodant dokumentus į IS “Infostatyba” buvo manipuliuojama turimais dokumentais. Teigė, kad pastatyti namai vadinami individualiais, nors jie yra sublokuoti ir tai neatitinka šilumos izoliacijos reikalavimų.

2021-09-17 PET posėdžio metu Advokato teikti paaiškinimai:

10. Advokatas nurodė, kad teisminėje byloje yra gavę teismo ekspertų subjekto B ir subjekto C teismo ekspertizės išvadas apie tai, kad Atsakovo rengtas projektas neatitinka nuo 1994 m. galiojančio detaliojo plano Palangos x rajone, todėl suprato, kad Atsakovas 2017 m. rengdamas dviejų dvibučių ir penkių vienbučių 20 arų sklype projektą, nusižengė detaliojo plano sprendiniams. Ekspertų išvadose aiškiai parašyta, kad šis projektas neatitinka detaliojo plano. Atsižvelgiant į tai, nurodydami etikos kodekso nuostatas ir rekomendacijas, prašė įvertinti Atsakovo padarytus pažeidimus, kuriuos konstatavo ne tik Advokatas, bet ir teismo ekspertai ir atlikti vertinimą ir užfiksuoti PET procesiniame sprendime. Advokatas pacitavo teismo eksperto subjekto C teismo ekspertizės išvadovs 30 psl. trečią nuo apačios pastraipą, teigdamas, kad visa išvada persunkta išsamia projekto kritika.
11. Advokatas atkreipė dėmesį, kad papildomai posėdžio išvakarėse atsiuntė naujus dokumentus, kuriuos gavo prieš porą savaičių. Remiantis gautais dokumentais teigė, kad Atsakovas nesąžiningai teikė dokumentus Palangos miesto savivaldybei: Atsakovas nurodė faktinių aplinkybių neatitinkančius duomenis, parengus

projektą ir teikiant prašymą išduoti statybą leidžiantį dokumentą, Atsakovas veikė nebeturėdamas ankstesnio žemės sklypo savininko įgaliojimo. Advokato nuomone, pardavęs žemės sklypą nebėra statytojas, todėl Atsakovas veikė neteisėtai.

2021-09-17 PET posėdžio metu Pareiškėjo ir Advokato atsakymai į PET narių klausimus:

12. PET nariui D. Juškevičiui paklausus, ar Pareiškėjas yra besiribojančio sklypo kaimynas, Pareiškėjas atsakė, kad taip, kartu su kita kaimyne. Taip pat D. Juškevičius paklausė Advokato, ar tie statiniai stovi, tai buvo atsakyta, kad jie jau perparduoti. Atkreipė dėmesį, kad jų varža žymiai mažesnė nei turėtų būti. Pareiškėjas papildė Advokatą teigdamas, kad Palangos miesto savivaldybės atsakymas buvo, kad šiame sklype negalimi daugiabučiai, todėl manipuluojama pavadinimais ir pavadinama individualūs penki blokuoti vienbučiai namai, o priekyje pastatyti niekuo nesiskiriantys ir jau vadinami dvibučiais, tai yra klaidinimas. Advokatas pastebėjo, kad tai Lietuvoje opi problema. Pareiškėjas teigė, kad Atsakovas turėjo pagrindinio statytojo generalinį įgaliojimą ir dalyvavo šiame projekte, kaip projekto valdytojas. Advokatas papildė, kad Atsakovas naudojosi negaliojančiu įgaliojimu. Advokato nuomone, Atsakovas suprato, kad detalusis planas neleido taip projektuoti, kaip jis darė, o tai menkina visų architektų vardą, menkina paties Atsakovo reputaciją ir kvestionuoja jo sąžinigumą.
13. PET narys K. Lupeikis klausė Pareiškėjo, kaip pažeidžia jo interesus šis projektas, ar ginamas viešasis interesas, ar tai daro įtaką Pareiškėjo turtui. Advokatas atsakė, kad pas Pareiškėją padidėjo tarša ir triukšmas. Pareiškėjas nurodė, kad pakeista aplinka, yra lūkesčiai, kokiam rajone gyvensi, lūkestis, kad bus individualūs namai, todėl jaučiasi apgautas.
14. PET narė V. Cromley pasiteiravo, kaip Palangos miesto savivaldybė komentavo projekto atitikimą detaliam planui, nes detalusis yra labai senas - 1994 m., ir, kiek ten mato, nėra nurodyta jokių reglamentų. Advokatas atsakė, kad teismo ekspertai nurodė požymius ir konkrečius pažeidimus detaliojo plano, priėjo prie išvados, kad tokio projekto nebuvo galima rengti. Savivaldybė komentuoja, kad daugiabučių namų statyba negalima, nes detalusis planas to neleidžia, bet gavo penkių vienbučių individualių namų projektą, kuris atitinka teoriją, tik jie šliejasi sienomis, o tai vis dėlto penkiabučio namo požymius atitinkantis namas. PET narys D. Čepurna pastebėjo, kad yra įrašyti tam tikri reikalavimai, pavyzdžiui tankumo. Advokatas teigė, kad detalajame plane nėra nurodyta, kad 20 arų sklype galima statyti daug individualių namų. Pastebėjo, kad teismo ekspertas subjektas C nerado leidimo statyti daug namų. PET narys D. Čepurna atkreipė dėmesį, kad teismo ekspertai daug dirbo šiuo klausimu, o Palangos miesto savivaldybė tokios studijos neatliko ir manė, kad elgiasi teisingai. Kėlė klausimą, ar Atsakovas taip specialiai veikė ar tiesiog galvojo, kad elgėsi teisingai. Pasiteiravo, ar Atsakovas darė ne tik projektą, bet ir dalyvavo statyboje. Pareiškėjas nurodė, kad yra įgaliojimas, pagal kurį Atsakovas vykdė veiklą ir įkėlė dokumentus į IS „Infostatyba“ jau nesamo savininko vardu. D. Čepurna perklausė, ar tokia išvada daroma remiantis tik įgaliojimu. Advokatas atsakė, kad visi šie veiksmai įtartinai ir Atsakovas braižė neteisėtą projektą .

II. Atsakovo paaiškinimų esmė

Atsakovas paaiškinimų raštu nepateikė.

2021-09-17 PET posėdžio metu Atsakovas paaiškino, kad:

1. Atsakovas paminėjo, kad prašė atidėti PET posėdį, nes rugsėjo 28 d. bus nagrinėjamas teismo eksperto subjekto C ekspertizės aktas. Dėl teismo eksperto subjekto B nurodė, kad tai teismo pradžioje buvo pateikta kaip nuomonė, jis neturi architektūrinio išsilavinimo, nors ir teismo paskirtas ekspertas.

2. Paaiškino, kad subjektas A išrašė jam įgaliojimą rengti projektą ir užsakyti specialiuosius architektūrinius reikalavimus. Nei Atsakovas, nei jo įmonė, statybomis neužsiėmė ir projekto vykdymo priežiūrą vykdė tik tiek, kiek buvo paprašyta. Patvirtinto, kad tai sublokuoti penki vienbučiai pastatai ir du dvibučiai, o pamatai buvo įrengti plokštiniai, nes Palangoje yra sudėtingi ir klampūs gruntai statyti pastatus, dėl to padaryta geologija gretimuose sklypuose. Įdėta 10 cm šildomoji medžiaga tiek pagal energetinį naudingumą, tiek garso izoliacijai.
3. Atsakovas nurodė, kad pradėdant rengti projektą, visų pirma buvo parengti projektiniai pasiūlymai ir daug kartų eita į Palangos savivaldybės administracijos Architektūros skyrių. Pagal bendrąjį planą, tai yra mažo intensyvumo užstatymo kvartalas, kuriame yra nurodytas intensyvumas 0,4, o specialiuose architektūriniuose reikalavimuose remiantis 1994 m. šiaurinės x suplanavimo projektu yra duoti tik pastatų aukščiai, remiantis sklypų dydžiu ir užstatymo tankiais. Buvo apsispręsta vadovautis intensyvumu, kuris apibrėžtas bendrajame plane, todėl Atsakovo projekte intensyvumas 0,3, užstatymo tankis 20 proc. apvalinant, pastatų aukštis leidžiamas iki 11 m., o projekte 7,25 m. nuo žemės paviršiaus. Projektą derino 3 kartus, nes buvo sudėtinga situacija Palangos mieste tuo metu, kadangi vyko įvairūs prokuratūros tyrimai.
4. Dėl įgaliojimo Atsakovas paaiškino, kad prieš baigiant projektą, įkėlė dokumentus į IS „Infostatyba“. Kas vyko toliau su kitais statytojais, ne architekto reikalas.
5. Atsakovas nurodė, kad užsakė padaryti medžių taksaciją, nes pietinis sklypas, kuris yra x gatvės adresu yra iškeltas beveik 1 m. aukščiau, o ginčo sklypuose visko buvo: medžiai juodalksniai buvo pradėję gesti, ten kaupėsi vanduo ir reikėjo juos įvertinti – tam buvo pasamdyti miškininkai inžinieriai. Medžius įvertinus, reikėjo juos pjauti, nes kai kurie buvo pavojingi. Reikėjo daryti naujus sklypo kadastrinius matavimus ir išaiškėjo, kad Pareiškėjo tvoros, medžiai ir augalai yra ginčo sklype. Skundai prasidėjo, kai reikėjo matuoti sklypo ribas. Procedūrų buvo laikomasi. Jokių pažeidimų nebuvo rasta.

Atsakovo atsakymai į PET narių ir Advokato klausimus:

6. PET narys D. Juškevičius pastebėjo, kad Advokatas minėjo, jog Atsakovas teikė kažkokius dokumentus į IS „Infostatyba“, kai užsakovas nebebuvo statytojas. Atsakovas nurodė, kad prieš teikiant projektą į IS „Infostatyba“, yra tvarka, jog turi pasirašyti statytojas, o ką jis toliau veikė, tai nežino. PET narė V. Cromley atkreipė dėmesį, kad įstatymas nedraudžia išduoti statybos leidimo, jeigu pasikeitė savininkas, seno savininko vardu. Tuo pačiu V. Cromley paklausė, ar kai savivaldybė išdavinėjo reikalavimus ir pamatė, kad detalajame plane nėra visų reikiamų reglamentų, ar nesiūlė Atsakovui daryti taisymo ar koregavimo. PET narys D. Laucius papildė, ar nebuvo siūlytas klaidos taisymas. Atsakovas atsakė, kad nesiūlė.
7. PET narys D. Čepurna atkreipė dėmesį, kad Atsakovas minėjo, kad buvo 3 techninio projekto laidos, todėl paklausė, ar jos kažkuo iš esmės skyrėsi. Atsakovas nurodė, kad tai pagrindė buvo sklypo tvarkymo ir atstumų tarp pastatų klausimai. Turėjo keisti antrą kartą inžinerinius tinklus, kad išsaugoti medžius, lyg dujas reikėjo praveisti ir pan. D. Čepurna pastebėjo, kad iš posėdžio metu pristatytos medžiagos matyti, kad yra keli atsakymai iš Palangos miesto savivaldybės Atsakovui, yra ir Atsakovo prašymai, o patys atsakymai iš Palangos miesto savivaldybės yra labiau apibendrinto pobūdžio, todėl kilo klausimas, ar vykstant susirašinėjimui kas nors keitėsi iš esmės. Atsakovas nurodė, kad kartais tos apibendrintos nepritario pastabos persikelia ir kitiems architektams. Teigė, kad jis paskutinėje laidoje, dar kartą padarė analizę, apibendrino, kas vyksta Palangoje ir įkėlė aplinkos nuotraukų. Taip pat D. Čepurna pastebėjo, jog Pareiškėjas kėlė klausimą, kad niekur nebuvo pristatyti projektiniai pasiūlymai, bet Atsakovas neturėjo to daryti, nes yra detalūs planai, bet iš Atsakovo suprato, kad buvo ieškomi išraiškos variantai projektiniams pasiūlymams. Atsakovas nurodė, kad taip, projektinių pasiūlymų neviešino, nes to nereikalavo Palangos miesto savivaldybė. STR leidžia blokuoti statinius nepažeidžiant pagrindinių detalaus plano reikalavimų. Daugiau vertinti nenorėjo, nes tam bus posėdis.

8. PET narys D. Laucius pasiteiravo, ar visa gatvė užstatyta sublokuotais vienbučiais. Atsakovas nurodė, kad ten vienbučiai, dvibučiai pastatyti.
9. Advokatas atkreipė dėmesį, kad Atsakovas minėjo, kad nedarė projektinių pasiūlymų, nes reikėtų juos viešinti, tai kodėl projektavimo užduotyje buvo nurodyta, kad bus projektinių pasiūlymų etapas. Atsakovas nurodė, kad pasirašė, jog rengs projektinius pasiūlymus tam, kad galėtų nusistatyti architektūrą ir reglamentus. Į tai PET narys D. Juškevičius sureagavo norėdamas paaiškinti Advokatui, kad architekto teisė tai užduotyje parašyti, ką architektas pateiks statytojui, tačiau tai nebūtinai turi būti vieša. Tai yra dviejų subjektų susitarimo reikalas. Advokatas į tai replikavo, kad STR nurodyta, kad projektiniai pasiūlymai turi būti viešai svarstomi. PET narė V. Cromley paaiškino, kuo skiriasi projektiniai pasiūlymai, kurie yra viešinami ir kurie neviešinami. Advokatas nurodė, kad projektavimo užduotyje nebuvo parašyta, kad jie nebus viešinami. V. Cromley išdėstė, kad viešinami tik tie projektiniai pasiūlymai, kurie atitinka tam tikrus kriterijus: projektiniai pasiūlymai privalomai viešinami, jeigu nėra detalaus plano arba jeigu jie įtraukti visuomenei svarbių statinių sąrašą. Visuomenei svarbių statinių sąraše vienbučiai dvibučiai privalomi viešintini nuo 300 kv.m. Advokatas pastebėjo, kad 2017 m. šis reikalavimas buvo taikomas nuo 200 kv.m. V. Cromley pabrėžė, kad rengiami projektiniai pasiūlymai, nereiškia, kad viešinami. Rengiami reiškia supažindinti statytoją su koncepcija. Advokatas tam paprieštaravo teigdamas, kad jei parašyta, kad bus projektiniai pasiūlymai, tai jie turi būti viešinami.
10. Advokatas pasiteiravo Atsakovo, ar nerengiant nei detalaus plano pakeitimo, nei projektinių pasiūlymų, ar Atsakovo nuomone, nebuvo pažeisti V. Mickaus ir V. Dargienės interesai. Atsakovas atsisakė atsakyti į šį klausimą.
11. Advokatas taip pat paklausė dėl subjekto A išduoto įgaliojimo, ar Atsakovas rangos santykio notariniame įgaliojime neprisiėmė ir neatstovavo. Atsakovas paaiškino, kad tai yra tipinis įgaliojimas, jis to nevykdė, parašė prašymą dėl sąlygų ir parengė projektą. Pareiškėjas norėjo užklausti dėl kitų įgaliojimų, tačiau PET narys D. Juškevičius pastebėjo, kad tai nesusiję su ginču.
12. Advokatas paklausė Atsakovo, ar jis pripažįsta, kad projekte buvo numatyta išsaugoti daug medžių, o vėliau Atsakovas prašė leisti nukirsti 70 medžių. Atsakovas nurodė, kad buvo atlikta medžių taksacija, specialisto, kuris turi teisę ir pagal tai buvo žiūrima, kurie medžiai saugotini, o kurie gali būti naikinami. Yra tam procedūros, Palangos miesto savivaldybė patikrino, ar gerai atlikta medžių taksacija. Kiekvienas medis įvertinamas ir, naikinant jį, sumokami pinigai. Padarius medžių inventorizaciją, toliau jau nedomino, kas vyksta. Advokatas pasiteiravo, ar statybos techniniame projekte buvo numatyta išsaugoti medžius, o po mėnesio Atsakovas kreipėsi dėl jų nukirtimo. Atsakovas teigė, kad to nepamena.
13. Advokatui kilo klausimas, ar Atsakovui susipažinus su 2 ekspertų išvadomis, sutinka su išvadose prieinama išvada, kad detaliuoju planu leidžiama statyti ne daugiau kaip vieną namą, ne daugiau kaip 2 butų. Atsakovas nurodė, kad yra trečiasis asmuo šioje byloje. Advokatas patikslino, ar Atsakovas pripažįsta, kad pagal detalų planą nebuvo galima projektuoti daugiau nei vieno namo. Atsakovas teigė, kad nepripažįsta. Tam yra pateikti teismui atsiliepimai ir įvairių institucijų atsakymai.

III. Aktualios profesinės etikos nuostatos

Pareiškėjai nurodė, jog Atsakovas galimai pažeidė Etikos kodekso 1 principo („Bendrieji įsipareigojimai – integralumas, kompetencija ir profesionalumas“) preambulę ir 1.5 taikymo atvejį; 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) preambulę ir 2.3, 2.4 ir 2.5 taikymo atvejus; 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) preambulę ir 4.3 taikymo atvejį, t. y.:

1. Vykdamt savo, kaip Europos liberalios profesijos atstovų, pareigas, visų architektūros paslaugų teikėjų kalbos ir veiksmai yra sąžiningi. Be to, visi architektūros paslaugų teikėjai palaiko ir gilina architektūros meno ir mokslo žinias, gerbia architektūros harmonijos visumą, prisideda prie jos plėtros ir teikia pirmenybę

profesionaliems specialisto sprendimams, o ne kitiems motyvams, likdami ištikimi menui, mokslui ir architektūrai.

1.5. Visi architektūros paslaugų teikėjai turi teisę atsisakyti architektūros paslaugų teikimo ar darbo sutarties, užuot paklusus reikalavimams nepagrįstai nusižengti savo profesiniams principams.

2. Visi architektūros paslaugų teikėjai visuomenės labai privalo griežtai laikytis jų profesinę veiklą, darbą ir paslaugas, už kurias jie yra atsakingi, reglamentuojančių įstatymų dvasios ir raidės, įvertinti savo profesinės veiklos poveikį visuomenei ir aplinkai atliekant šį darbą ir teikiant šias paslaugas.

2.3. Architektūros paslaugų teikėjai visuomet stengiasi vengti su jų profesiniais įsipareigojimais nesuderinamų situacijų arba situacijų, kurios galėtų paskleisti abejonių dėl jų nepriklausomumo, nešališkumo ar sąžiningumo.

2.4. Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas nerengia jokio raštiško ar kitokio pobūdžio dokumento, neremia jo rengimo ir nesutinka su juo, jei dokumentas prieštarauja turimai informacijai ar profesionaliai nuomonei, arba jei žinoma, kad toks dokumentas yra klaidinantis ar neobjektyvus kitų atžvilgiu, ar kaip nors kitaip diskredituojantis profesiją, klientą ar vartotoją.

2.5. Nė vienas architektūros paslaugų teikėjas neremia, neskatina ir nesutinka su jokiais veiksmais, kurie galėtų padėti įvykdyti nusikaltimą ar paskatinti neetišką elgesį, arba gali būti norima nuslėpti ar užmaskuoti finansinių ar išdo operacijų klaidas ar pažeidimus.

4. Visi architektūros paslaugų teikėjai įsipareigoja remti nepriklausomumą, nešališkumą, ginti profesijos garbę ir orumą, elgtis taip, kad būtų gerbiamos kitų asmenų teisėtos teisės ir interesai, be to, įsipareigoja pripažinti savo kolegų profesinius siekius ir indėlį bei gerbti jų teises.

4.3. Visi architektūros paslaugų teikėjai stengiasi savo veiksmais prisidėti prie šios profesijos žmonių nepriklausomumo, nešališkumo, savivarbos, sąžiningumo ir principingumo stiprinimo ir užtikrinti, kad jų atstovų ir darbuotojų elgesys neprieštarautų šiam kodeksui ir bet kuris asmuo, turintis verslo ryšių su kuriuo nors architektūros paslaugų teikėju, galėtų būti tikras, kad bus apsaugotas nuo nekompetentingumo ar suklastotų arba klaidinančių dokumentų.

IV. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

PET išnagrinėjo Skundą, iš klausė Pareiškėjo, Advokato ir Atsakovo paaiškinimus ir priimdama sprendimą rėmėsi šiomis aplinkybėmis:

a. Atsakovas suprojektavo sublokuotus penkis vienbučius pastatus ir du dvibučius remdamasis 1994 m. Palangos x rajono detaliuoju planu. Palangos miesto savivaldybė suderintiems dokumentams neprieštaravo.

b. Pareiškėjai yra kaimyninio žemės sklypo savininkai, jiems Atsakovo suprojektuoti pastatai pakeitė gatvės išvaizdą, nepateisino jų lūkesčių.

c. Visas rajonas, kuriame pastatyti Atsakovo suprojektuoti pastatai, vystomas tuo pačiu principu.

V. Sprendimo argumentai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo 10 str., PET yra Rūmų organas, kuris nagrinėja Rūmų narių drausmės bylas dėl architektų profesinės veiklos etikos kodekso pažeidimų. Taigi, PET sprendžia Atsakovo, kaip atestuoto architekto, profesinės etikos laikymosi klausimus. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2008-01-07 nutarime yra pažymėjęs, kad įstatymų leidėjas pagal Konstituciją turi įgaliojimus įstatymu nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad asmenys, besiverčiantys tam tikra valstybės kontroliuojama profesija, *ex lege* priklausytų tam tikrai asociacijai, užtikrinančiai šios profesijos savivaldą, *inter alia* vienodus profesinės etikos standartus ir jų laikymosi priežiūrą. Būtent tokie įgaliojimai yra suteikti Rūmams, kuriuose profesinės etikos ir jų laikymosi priežiūros funkcijos Architektų rūmų įstatymu yra

pavestos PET. Taigi PET, vertindama skundžiamo architekto elgesio atitikimą Kodekso nuostatomis vadovaujasi ne tik teisės aktais ir teisės doktrina: profesinės etikos laikymasis reiškia ne tik teisės, bet ir vienodų profesinės etikos standartų, laikymąsi. PET, veikdama savo kompetencijos ribose, vertina Atsakovo elgesio atitikimą Kodekso nuostatomis (profesinės etikos standartų laikymąsi), kurios be visa ko įpareigoja architektą vykdant profesinę veiklą ne tik laikytis teisės aktų, bet elgtis sąžiningai, taip pat ne tik formaliai, ypač atsižvelgiant į jų esmę, laikantis teisės aktų, įvertinant savo profesinės veiklos poveikį.

Pareiškėjų nurodytų Kodekso nuostatų esmė – savo veikloje vadovautis Etikos kodekso principais, būti sąžiningu paslaugų teikėju, vengti su profesiniais įsipareigojimais nesuderinamų situacijų bei nerengti klaidinančių dokumentų. PET nariai įvertino šalių pateiktus įrodymus bei teiktus paaiškinimus ir nustatė, kad Atsakovo suprojektuoti pastatai pakeitė gatvės išvaizdą, tačiau 1994 m. Palangos miesto detalusis planas leido statyti tokius namus. Detalusis planas rengtas daugiau nei prieš 20 m., o Palangos miesto savivaldybės administracijos Architektūros skyrius derino Atsakovo teikiamus dokumentus ir pažeidimų nenustatė. Netikslūs dokumentai nėra Atsakovo atsakomybė.

Pareiškėjai nurodė, kad Atsakovas privalėjo viešinti parengtus projektinius pasiūlymus, tačiau su tuo negalima sutikti, kadangi Statybos įstatymo 37 str. 1 d. įtvirtinta, kad Savivaldybės administracijos direktorius (jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas) privalo informuoti visuomenę apie numatomą visuomenei svarbių statinių ir statinių dalių projektavimą, apie numatomą statinių ir statinių dalių projektavimą, kai Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais neparengti vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai ir statyba konkrečiame žemės sklype leidžiama, taip pat apie visuomenės dalyvavimą svarstant statinių ir statinių dalių projektinius pasiūlymus. Visuomenei svarbių statinių ir statinių dalių sąrašus (nurodant paskirtį), visuomenės informavimo apie numatomą statinių ir statinių dalių projektavimą ir visuomenės dalyvavimo svarstant statinių ir statinių dalių projektinius pasiūlymus tvarką nustato aplinkos ministras. Taip pat STR1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ 60 p. nustatyta, kad statytojas (statytojo raštu įgaliotas asmuo) savivaldybės administracijos direktoriui (jo įgaliotam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui) prašymą informuoti visuomenę apie parengtus statinių projektinius pasiūlymus teikia, kai numato rengti statinio projektą: reglamento 4 priede nurodyto visuomenei svarbaus statinio ar jo dalies; Teritorijų planavimo įstatymo 28 straipsnio 8 dalyje nustatytais atvejais koreguoti detaliojo plano sprendinius reglamento 4 priede nurodyto visuomenei svarbaus statinio ar jo dalies statinio projekte; Teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais. Šių nuostatų analizė bei pagrįstų įrodymų patvirtinančių, jog turi būti priešingai neturėjimas, leidžia teigti, kad šiuo konkrečiu atveju Atsakovas pareigos viešinti projektinius pasiūlymus neturėjo.

PET taip pat vertino Pareiškėjų nurodytą aplinkybę, kad Atsakovas kėlė dokumentus į IS „Infostatyba“ pasibaigus subjekto A išduoto įgaliojimo galiojimui bei organizavo pačias statybas, tačiau pateiktų dokumentų nepakanka teigti, kad Atsakovo veikla prieštaravo Kodekse nustatytiems principams, todėl vadovaujamosi nekaltumo prezumpcija. Svarbu ir tai, kad tokiu atveju, turėtų kreiptis subjektas asmeniškai nukentėjęs nuo tokių Atsakovo veiksmų.

PET nariai nenustatė, jog Atsakovas būtų veikęs pažeisdamas teisės aktų reikalavimus - nėra įrodymų patvirtinančių, kad Atsakovas veikė tyčia pažeisdamas galiojantį detalųjį planą.

PET, įvertinusi tai, kas išdėstyta, nenustatė Atsakovo elgesio, kuriuo būtų pažeistos Pareiškėjų nurodytos Kodekso nuostatos.

VI. Profesinės etikos tarybos sprendimas

PET, vadovaudamasi PET nuostatų 50 p., Kodekso nuostatomis ir svarstymo metu nustatytų aukščiau nurodytų aplinkybių visuma bei pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nutarė, kad architektas Saulius Danius **nepažeidė** Kodekso 1 principo („Bendrieji įsipareigojimai – integralumas, kompetencija ir

profesionalumas“) preambulės (vienbalsiai) ir 1.5 taikymo atvejo (vienbalsiai); 2 principo („Įsipareigojimai visuomenės labui“) preambulės (penki PET nariai balsavo „prieš“, vienas susilaikė) ir 2.3 (vienbalsiai), 2.4 (vienbalsiai) ir 2.5 (vienbalsiai) taikymo atvejų; 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) preambulės (vienbalsiai) ir 4.3 taikymo atvejo (vienbalsiai).

Posėdžio pirmininkas

*Architektas
Darius Juškevičius*

Darius Juškevičius

Posėdžio sekretorė

Rasa Medutytė-Prakapienė

Sprendimo projektą rengė Rasa Medutytė-Prakapienė
Sprendimas surašytas 2021-10-11